

KAUPALLINEN YHTEISTYÖ

– Mitä ihimettä, siis mitä ihimettä! **Mikko Karjalainen**, monelle tutummin *Mehtämikko*, huudattaa YouTube-videolla, jonka hän on kuvannut viime syksynä.

Oulun murre ja lempeä ääni pehmittävät päivittelyä, joka ansaitisi tiukemmankin sävyn. Mikko on Hetta–Pallas-reitin varrella, Hannukurun autiotuvalla. Vieressä hänellä on jäteastia, joka pursuaa yli äyräiden.

– Tänneneleviävät pitkin poikin, kun torni on tarpeeksi korkea. Ymmärrän, miksi roskikset halutaan poistaa, kun täällä alkaa näyttää tuolta.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston roskattomuustavoitteesta tiedotettiin jo vuoden 2022 toukokuussa. Käytännössä se tarkoittaa siis sitä, ettei tuvilta tai taukopaikoilta enää löydy jäteastioita, vaan retkeilijät kantavat kukin omat roskansa luontokeskusten ekopisteisiin tai kotiin lajiteltaviksi.

Nyt Hetta–Pallas-reitiltä on tuotu pois lähes kaikki jäteastiat – myös Mikon videolla vilahtava Hannukurun jäteastia.

– Sivilisaation parissa ihmiset ilmeisesti tottuvat siihen, että roskikset tyhjenevät itsestään. Täältä korvesta se on pikkuisen suurempi vaiva lähteä niitä tyhjäämään, Mikko jatkaa videollaan.

Roska-astiattomista taukopaikoista on jo hyviä kokemuksia Lapissa esimerkiksi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston päiväreiteillä sekä Pyhä-Luoston ja Sallan kansallispuistoissa. Myös Urho Kekkosen kansallispuistossa roska-astioita on poistettu tämän kevään aikana suurimmasta

kanssa lähdettiin katsomaan, minkälaista hommaa se on.

Ja sehän oli ilmeisen kouduttavaa hommaa.

– Aloin tehdä vaelluksia Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Osa reissuista kesti pari päivää, pisimmät paria viikkoa. Alkuun teimme vaelluksia porukalla ka-

ja 55 videota. Viimeisimmän videonsa Mikko teki tilaustyönä Metsähallituksen Luontopalveluille, aiheena Hetta–Pallaksen roskattomuus. Videota on katsottu jo 17 000 kertaa.

– Video keräsi valtavasti katseita heti parin ensimmäisen päivän aikana, Mikko iloitsee.

Videon reissu on Mikon neljäs Hetta–Pallas-reitillä. Hän kehuu reittiä yleisesti ottaen hyvin siistiksi.

– Se yksi kukkuroilleen ahdettu jäteastia jäi kyllä mieleeni, hän hymähtää.

– On mielenkiintoista nähdä, minkälainen vaikutus roskiksen poistamisella on. Toivon, että ihmiset ovat fiksua ja ymmärtävät tuoda omat roskansa pois. Osa tietenkin kerää toistenkin roskat, mutta se että joku muu kerää, ei saa olla syy sille, että jättää roskia jälkeensä.

Kenttäpäällikkö **Inari Ylläs-järvi** Metsähallituksen Luontopalveluista kertoo, että vuoden 2022 aikana Hetta–Pallas-reitiltä tuotiin pois 30 kuutiota sekajätettä, josta suurin osa oli pika-ruokapusseja ja muuta ruoanlaitosta syntyvää muovijätettä.

– Ja se oli tosiaan vain tältä reitiltä. Roskattomuushan koskee jatkossa koko kansallispuistoa eli päätöksen vaikutus on vielä isompi, Inari sanoo.

Sekajäteroskiksien lisäksi tuvilla on ollut tölkkien, pullojen ja paristojen keräyspisteitä. Myös ne on poistettu.

– Ruoantähteet ja muut biojätteet voi jatkossakin viedä kuivakäymälään, mutta kuivakäymälään ei saa päätyä yhtä ainoatakaan muoviroskaa, Inari muistuttaa.

Retkeilijät voivat lajitella retkiroskansa Yllästunturin, Pallas-tunturin ja Tunturi-Lapin luontokeskusten yhteydessä oleviin ekopisteisiin. Myös Pyhäjärven ja Totovaaran lähtöpaikoilla on mahdollisuus lajitteluun.

Muovit pannaan jo pakatessa

Mikon tavoin myös Inari kiittelee Hetta–Pallas-reitin yleistä siisteyttä.

– Minun korviini ei ole koskaan kantautunut palautetta reitin roskaisuudesta, hän kertoo.

Hyvin retkeilytapoihin kuuluu paitsi omista roskista huolehtiminen myös muilta tipahtaneiden roskien poimiminen polkujen varsilta – olivat ne sitten vahingossa tai tahallaan jätettyjä. Mikko noudattaa tätä sääntöä sääntöä, lukuun ottamatta joitain poikkeuksia.

– Kebnekaiselle menevällä maisemareitillä tuli vastaan iso muovinen kylmälaukku. Se jäi

sinne. Kaldoavissa taas oli pino lasipulloja ja oluttölkköjä, niitä en saanut tuotua pois. Kelkka- ja mönkijämiesten bensakanisteritakin on tullut vastaan.

Mikko toteaa, että vaikka hän pyrkiikin täydellisyyteen roskattomuudessa, lapsuksia käy itse kullekin – jotain tipahtaa huomaamatta tai lähtee tuulen matkaan. Mikko kehottaakin miettimään roskattomuutta jo siinä vaiheessa, kun pakkaa reissutarpeita – mitä vähemmän roskaa on matkassa, sitä vähemmän sitä tarvitsee kantaa pois. Etenkin muovit on hyvä ottaa tarkkaan syyniin.

– Etenkin pakkausmateriaaleissa on muoviva. Me ostamme jätettä. Muovijätteen maatumiseen voi mennä 500 vuotta, ja mihinkään se ei silloinkaan katoa vaan hajoaa mikromuoviksi. Välttelen viimeiseen saakka muovipussien ostamista ja kannustan käyttämään kestokasseja – myös retkillä.

Mikko jakaa YouTube-videoillaan vinkkejään retkeilyyn, roskattomuuteen ja muovijätteen vähentämiseen. Videon alle voit jakaa myös omat vinkkinsi.

– Pienennetään yhdessä hiilijalanjälkeä, Mikko kannustaa.

Tekstit: Satu Renko

Metsähallituksen Luontopalveluiden kenttäpäällikkö Inari Ylläs-järvi.

Ohjeetkin sen sanovat – roskat matkaan! Kuva on Mehtämikon videolta.

Hetta–Pallas-reitin roskiksia on haettu pois keväällä.

Mehtämikon vinkit roskattomaan retkeilyyn

Kun retkeilykokemusta karttuu, rupeaa hoksamaan tapoja, joilla retkeilystä tulee sekä luontoystävällisempää että helpompaa. Mehtämikko jakoi Kuukkelille vinkkejä, jotka ensikertalaisen ja miksei kokeneemmankin retkeilijän olisi hyvä laittaa korvan taakse.

Kestokassit ja -pusse.

”Pakkaan ruoat Minigrip-pusseihin ja kestokassiin. Käytän samoja pusseja niin kauan, kunnes pussin pohja ratkeaa tai sulku hajoaa. Hajonneen pussin vien muovinkeräykseen. Autiotuvilla näkee monesti, että ihmiset kускаavat retkiruokansa ruokakauppojen muovipusseissa, jotka kestävät sen yksi tai kaksi reissua. Muovipussien kertakäyttöisyys on iso ongelma. Olen käyttänyt samaa kestokassia jo kymmenen vuotta.”

Tuo pois kaikki se, mitä viet

”Muista kerätä retkellä roskasi ja tuoda ne kotiin lajiteltaviksi. Retkiruokapussikin voi aivan hyvin olla kestokassi. Itse laitan roskat samaan kestokassiin, millä kuljetan eväät. Toimii hyvin.”

Tuo pois myös se, mitä joku toinen on vienyt.

”Jos näet reitin varrella muiden roskia, poimi nekin matkaasi. Se ei ole kovin iso vaiva, ja retkeilijä on sen velkaa luonnolle. Luonnosta saa niin paljon kokemuksia ja hyvinvointia – kalamies ottaa kaloja, nuotiolla poltetaan puuta. Roskien kerääminen ei kompensoi hiilijalanjälkeä kokonaan, mutta mahdollisuuksien mukaan on hyvä antaa takaisinkin jotain.”

Mieti, mitä voi polttaa.

”Iso osa retkeilijöistä ei ymmärrä, että suurinta osaa jätteistä ei voi polttaa. Esimerkiksi melkein kaikissa ruokapakkauksissa on alumiinia. Se on enemmän sääntö kuin poikkeus, että kamiinan luukusta löytyy alumiiniroskaa, joka päättyy tuhkan mukana luontoon.”

Suosi kimppakyytejä.

”Kun lähtee retkelle, tarvitaan valittavan usein autoa. Vaikka teen eniten yksinvaelluksia, mahdollisuuksien mukaan järjestän kimppakyytejä. Kimppakyyti vähentää päästöjen määrää per henkilö. Jos esimerkiksi ajan pohjoiseen, pyrin siihen, että autossa olisi muitakin kuin vain minä. Vaikka meillä olisi sama lähtöpiste, jokainen voi tehdä yksinvaelluksen omaan suuntaansa.”

**Mehtämikon
Hetta–Pallas-videon:**

Kuva: Mikko Karjalainen